

Autes

Aute del Tribunal Constitucional del 20-12-2024 relatiu a la causa 2024-69-RE.

Causa 2024-69-RE

(Baldean c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 484-2024. Recurs d'empara

Aute del 20 de desembre del 2024

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, l'11 de novembre del 2024, per la representació processal de la Sra. Roxana Baldean, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 21 d'octubre del 2024, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com del seu dret a la vida privada i familiar, reconegut a l'article 13 de la mateixa norma, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i que retrotregui les actuacions davant la Sala Administrativa;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 13, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. La representació processal de la Sra. Roxana Baldean va interposar una demanda contra el Govern en què impugna l'acord del 21 de febrer del 2024 que desestimava el recurs formulat contra la resolució del Ministeri de Justícia i Interior del 17 de gener del mateix any, mitjançant el qual es decidia l'expulsió de la demandant del territori nacional per un període de 10 anys.

1.2. El 21 de juny del 2024, la Secció de Contenciós-Administratiu 2 de la Batllia va dictar una sentència que decidia estimar parcialment aquesta demanda en el sentit de confirmar l'expulsió de la demandant, però reduint aquesta mesura a un període de 8 anys.

1.3. Tant el Govern com la representació processal de la Sra. Roxana Baldean van presentar recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 21 d'octubre del 2024, la Sala Administrativa va dictar una sentència que desestimava ambdós recursos d'apel·lació i confirmava la decisió de la primera instància en els seus propis termes.

1.4. L'11 de novembre del 2024, la representació processal de la Sra. Roxana Baldean va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 21 d'octubre del 2024, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció i a obtenir una decisió

fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com del seu dret a la vida privada i familiar, reconegut a l'article 13 de la mateixa norma.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent al·lega que la sentència de la Sala Administrativa vulnera els drets a la jurisdicció i a obtenir una decisió fonamentada en Dret per error i per manca de lògica jurídica raonable en la fonamentació jurídica, així com el dret a obtenir un pronunciament dels tribunals fonamentat en Dret, havent-se efectuat una valoració incorrecta de la normativa aplicable i de la jurisprudència sobre la matèria.
- També considera que s'ha vulnerat els seu dret a la vida privada i familiar, reconegut a l'article 13 de la Constitució.
- Pel que fa al primer punt, al·lega que la Sala Administrativa motiva la seva resolució en contra de les disposicions de l'article 122 de la Llei qualificada d'immigració, les quals estableixen que la durada de l'expulsió ha de ser adoptada en funció de la importància del risc que representa la persona objecte de la mesura.
- Segons el seu parer, els tribunals no poden suplir la manca de motivació de l'ordre d'expulsió i han de resoldre la controvèrsia en atenció a la motivació continguda en aquesta ordre, valorant la seva legalitat.
- La manca de motivació de l'ordre d'expulsió ha de comportar, per tant, l'estimació de la demanda, ja que en l'ordre impugnada no s'hi contenen els motius precisos que justifiquen que ella representi un risc que pugui justificar una expulsió per una durada de 10 anys.
- Aquesta manca de valoració del risc, impedeix que la Sala Administrativa pugui valorar la legalitat de l'ordre d'expulsió respecte dels criteris establerts pel Tribunal Europeu dels Drets Humans.
- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i que retrotregui les actuacions davant la Sala Administrativa.

2.2. Argumentació de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Administrativa recorda que l'expulsió és una mesura enquadrada en el marc de la policia administrativa d'estrangers, la finalitat de la qual no és altra que la salvaguarda de l'ordre i la seguretat públics davant de conductes que resultin susceptibles de pertorbar-los.
- Afegeix que aquesta mesura té una substantivitat pròpia, que no revesteix un caràcter sancionador i que té una finalitat merament preventiva, basada en l'apreciació d'una conducta degudament contrastada, que pugui fer racionalment preveure la probabilitat d'ulteriors atemptats contra la tranquil·litat pública.
- Seguidament, examinant el cas concret de la recurrent, constata que aquesta va ser condemnada per un delictes major de tràfic de cocaïna a la pena de 2 anys de presó ferma, dels quals 8 mesos havent-se de complir al Centre Penitenciari i la resta a substituir per la pena d'expulsió per un període de 5 anys, i al pagament d'una multa de 1.000,00 €.
- Considera que aquests fets són suficients per acreditar que existeix un risc per a les persones, els béns i per a l'ordre públic derivat de la permanència de la recurrent en territori andorrà.
- Pel que fa a la proporcionalitat de la mesura, la Sala Administrativa es fonamenta en els criteris establerts en la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans per poder valorar-la i conclou que la interessada no pot acreditar cap arrelament al Principat, atès que no hi resideix, ni ha disposat mai de l'autorització administrativa per fer-ho, ni hi desenvolupa cap activitat laboral.
- Sobre la durada de la mesura d'expulsió, la sentència de la primera instància la va reduir de 10 a 8 anys, perquè les resolucions administratives no justificaven els motius pels quals s'havia optat per la durada màxima prevista per la llei.

- Ara bé no es pot estimar la pretensió de la recurrent d'una reducció encara més gran, ja que el tràfic de drogues incideix greument en el bé jurídic protegit per la norma penal, que no és altre que la salut pública, i tampoc es pot equiparar la seva situació amb els casos que invoca, ja que en aquells casos existia una certa vinculació amb el Principat.

- Per aquests motius, desestima els recursos dels apel·lants i confirma la decisió de la primera instància en els seus propis termes.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Novament es presenta un recurs d'empara que argumenta la suposada vulneració de dos drets fonamentals, el dret a la jurisdicció en la seva manifestació del dret a una decisió fonamentada en Dret, i, el dret a la vida privada i familiar, reconeguts els dos en la Constitució, articles 10 i 13 respectivament, però que haurien de transitar per dues vies processals diferents, la del procediment urgent i preferent, prevista a l'article 41 de la Constitució, i el recurs directe de nul·litat. La qüestió ja ha estat tractada en diferents resolucions d'aquest Tribunal, darrerament en la sentència del 18 de novembre del 2024 (causa 2024-44 i 46-RE), amb cita dels autes del 18 de gener del 2021 (causa 2020-82-RE) i del 17 de febrer del 2021 (causa 2021-6 i 7-RE) i de la sentència del 12 de maig del 2022 (causa 2022-10-RE). En aquestes resolucions s'establia la doctrina jurisprudencial d'acord amb la qual, sempre que no hi hagi abús de dret o frau de llei "*no hi ha cap impediment a què el seu tractament constitucional sigui conjunt i pel procediment més ràpid i expeditiu*". Per tant, és procedent examinar si es donen els altres pressupòsits per a l'admissió a tràmit del recurs, qüestió a la qual s'ha de respondre positivament i analitzar si la infracció denunciada té contingut constitucional o si presenta una falta manifesta d'aquest element.

3.2. Aquest Tribunal ha reiterat recentment en l'auta del 18 de novembre del 2024 (causa 2024-65-RE) la doctrina ja proclamada en el seu auta del 19 de febrer del 2024 (causa 2024-6-RE) i en el del 18 de novembre del 2024 (causa 2024-60-RE), que el recurs d'empara s'incorpora a la Constitució i a l'ordenament jurídic del Principat d'Andorra no tant com a una manifestació del *ius litigatoris*, sinó més aviat com a expressió del *ius Constitutionis*, en el sentit que no és un nou remei processal, sinó un mecanisme de tutela dels drets fonamentals reconeguts a la Constitució i a altres cossos normatius incorporats al sistema jurídic andorrà. En aquest sentit, el recurs d'empara no és una eina adient per gaudir d'una tercera instància, ni per possibilitar un accés a la cassació, ni tampoc una via per arribar a un tribunal suprem que constitueixi la més alta instància de l'organització de la jurisdicció ordinària del Principat. El Tribunal Constitucional, com diuen l'article 95 de la Constitució i l'article 1 de la seva Llei qualificada, és un òrgan jurisdiccional de naturalesa constitucional i que té com a missió -fonamental però única- la de ser "*intèrpret suprem de la Constitució*".

3.3. L'escrit d'interposició del recurs d'empara, tot i al·ludir a la suposada vulneració de l'article 13, i, encertadament, a l'article 14 de la Constitució en la segona de les seves sol·licituds formals, no desenvolupa aquest argument i es limita a fonamentar la seva pretensió en la manca de motivació de la seva expulsió. Aquest simple fet ja porta a considerar que, no havent-hi cap argumentació material que fonamenti la suposada vulneració del dret a la vida privada i familiar, reconegut a l'article constitucional esmentat i a l'article 8è del Conveni europeu per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, el recurs d'empara ha de ser inadmès a tràmit per aquest motiu. Pel que fa al dret a la jurisdicció, la recurrent projecta el seu argumentari bàsicament en referència amb la resolució administrativa -ordre d'expulsió- de la ministra de Justícia i Interior, confirmada pel Govern, la qual considera que infringeix la llei i la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans, d'aquest Tribunal Constitucional i del Tribunal Superior de Justícia -Sala Administrativa.

3.4. Davant la tesi anterior, s'ha de recordar que el recurs d'empara no es dirigeix contra les resolucions administratives, sinó contra les sentències de la jurisdicció ordinària, a les quals correspon la determinació dels fets, la valoració de la prova i la interpretació i l'aplicació de les normes legals, de manera suficient motivada i conduent a una decisió fonamentada en Dret que no comporti conclusions il·lògiques, arbitràries o absurdes o que impliquin algun tipus d'indefensió material o que infringeixin manifestament els principis fonamentals de l'ordenament jurídic, ja que en aquests casos -com s'ha dit- "*no podria considerar-se expressió de l'exercici de la justícia sinó simple aparença d'ella*".

3.5. La sentència recorreguda, després de manifestar-se competent per al coneixement de la causa -fonament de dret primer- i de determinar, en el fonament jurídic segon, l'aplicació al cas de l'article 122 de la Llei qualificada d'immigració, recordant la seva pròpia jurisprudència (sentència de l'11 de juliol del 2014) i la del Tribunal Europeu dels Drets Humans (sentències del 18 d'octubre del 2006 -cas Üner c/ Països Baixos, en què confirmava les seves resolucions anteriors del 18 de febrer de 1991 -Moustaquim c/ Bèlgica- i del 5 de juliol del 2005 -Boultif c/ Suïssa), insistint en el caràcter preventiu i no punitiu de l'expulsió, al temps que reafirma que els Estats tenen el dret a prendre les mesures legals adients per protegir la societat, sempre que siguin necessàries en una societat democràtica i proporcionades a l'objectiu perseguit. Posteriorment, dedica el fonament jurídic tercer a raonar que *"els fets acreditats en el procés són suficients per considerar que existeix un risc per a les persones, els béns i per a l'ordre públic"*, ja que la recurrent va ser condemnada per un delictes major de tràfic il·legal de droga. I, a continuació, en els fonaments jurídics quart i cinquè analitza la proporcionalitat de la mesura adoptada amb cita d'una altra sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans del 9 d'abril del 2019, cas I. M. c/ Suïssa, i amb la constatació que *"la interessada no acredita un arrelament a Andorra, ja que no resideix al Principat, ni ha disposat mai de la pertinent autorització administrativa per fer-ho, ni hi desenvolupa cap activitat laboral"*. Finalment, resulta també oportú destacar, en relació amb el temps de durada de l'expulsió, que la sentència recorreguda raona suficientment un concepte substancialment indeterminat, aplicant criteris de ponderació i de proporcionalitat, confirmant l'acte del Tribunal Unipersonal de la Batllia -Secció de Contenciós-Administratiu 2- i desestimant el recurs del Govern que pretenia deixar sense efecte la reducció del temps de l'expulsió acordat en primera instància.

3.6. Una vegada que s'han efectuat les consideracions anteriors, cal arribar a la conclusió, per mandat explícit de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, que el recurs que constitueix l'objecte d'aquesta causa presenta una *"falta manifesta de contingut constitucional de la infracció denunciada"*, i, per tant, ha de ser inadmissible a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'amparo 2024-69-RE interposat per la representació processal de la Sra. Roxana Baldean contra la sentència del 21 d'octubre del 2024, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.
2. Notificar aquest acte a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest acte, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 20 de desembre del 2024

Joan Manel Abril Campoy
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat

Pere Pastor Vilanova
Vicepresident

Jean-Yves Caullet
Magistrat